

Top tien van de meest gehouden tropische zeevissen

Waarop te letten bij aanschaf?

Tussen de meest verkochte en populairste zeevis zit een verschil. Bij navraag aan Nederlands grootste importeur de Jong Marinelife staat het juffertje de *Chromis viridis* boven aan de lijst van meest verkochte zoute aquariumvissen. Dit mooie visje komen we dan ook met grote regelmaat tegen in de huiskamer aquaria. Of het juffertje ook de populairste is, dat is echter maar de vraag. Een gele dokter wordt nou eenmaal niet per tien verkocht aan de particulier en het juffertje wel. Dus is het een oneerlijke strijd om op de eerste plaats van de top tien van de meest gehouden vissen te komen.

M Meest verkochte en populairste zijn dus twee verschillende begrippen. Voor deze bijdrage houd ik de kerk veiligheidshalve dus maar in het midden en beperk ik me tot het beschrijven van de top tien van geschikte tropische zeevissen voor het aquarium. Vóór ik die tien soorten op een rijtje zet, geef ik eerst graag wat informatie over waarop je moet letten bij de aanschaf van die vissen.

Vanzelfsprekend dien je nooit en te nimmer vissen te kopen uit een aquarium waarin dode vissen liggen. Laat je nooit verleiden om tegen je gevoel in toch dat lang gezochte exemplaar mee te nemen. Bij twijfel niet kopen! Neem de tijd, observeer de toekomstige aanwinst goed op zijn gedrag. Dat gaat echter niet lukken als je met je hoofd tegen het glas gedrukt gaat staan en de vissen alle kanten op vliegen. Neem afstand en kijk rustig; een vis die rustig door de bak flaneert op zoek naar voedsel, is een eerste selectiecriteria. Een vis die dat niet

doet, maar wat blijft hangen, vertoont kennelijk stress en is daardoor na het uitvangen en transport vatbaarder voor eventuele ziektes. Houd daarbij overigens wel in de gaten, dat voor sommige soorten verstopgedrag heel normaal is en voor andere juist niet. Hier komt dus al enige achtergrondkennis om de hoek kijken en een goede verkoper zal dergelijke informatie graag verstrekken. Vraag zoveel mogelijk en laat je ook goed informeren over wat de aangekochte vis eet; variëteit, afwisseling en kwaliteitsvoeder zijn de basis voor een gezonde vis!

Vervoer de vissen bij voorkeur in het donker; koelboxen isoleren prima en zijn ideaal voor dit doel. Ook heeft de aquariumspeciaalzaak vaak tempex-boxen ter beschikking, die elke keer weer opnieuw voor het transport kunnen worden gebruikt. Na een voorzichtige reis kom je thuis met je nieuwe huisgasten en dan? Zetten we de vissen bijvoorbeeld direct in ons zeeaquarium of eerst in

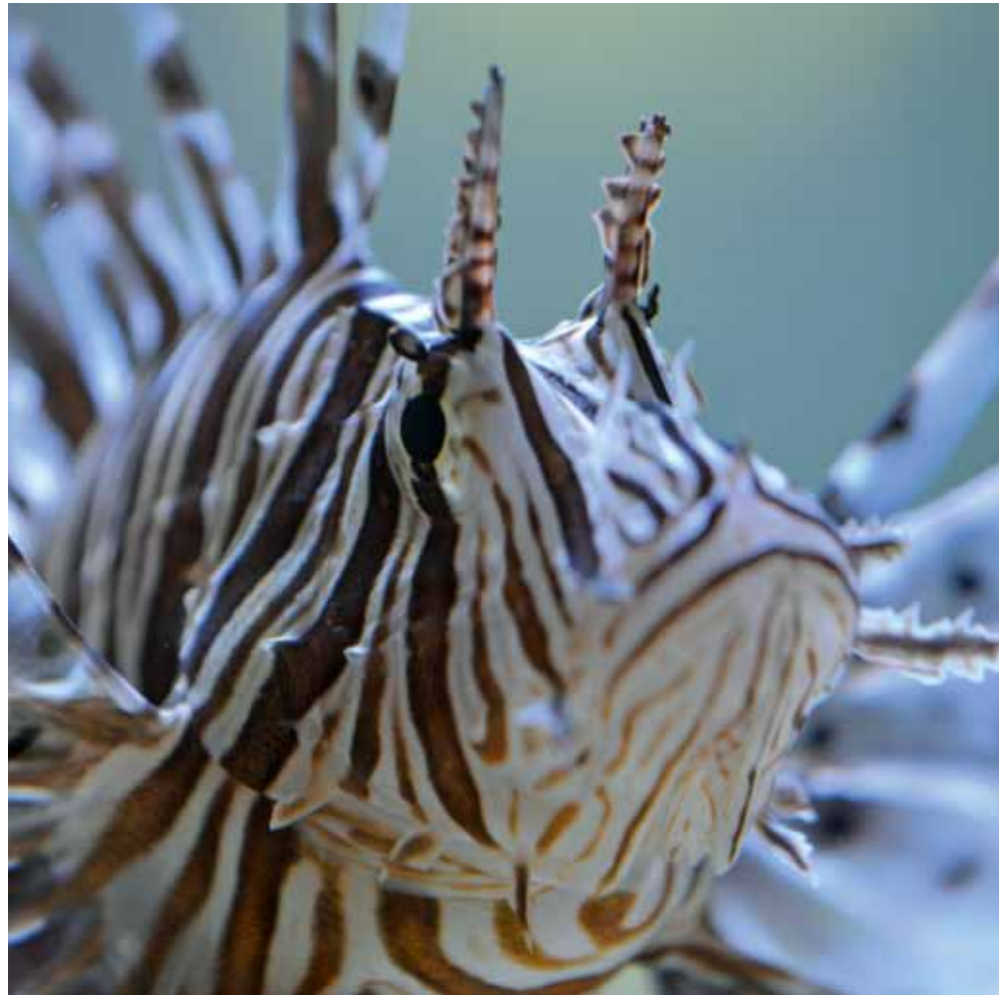
Vijf tips

De volgende vijf tips kunnen bij aanschaf van nieuwe vissen die problemen met de portemonnee en dierenleed helpen voorkomen.

- 1 Kijk goed of de vis helemaal gaaf is en geen uitwendige afwijkingen vertoont.
- 2 Controleer of de vis geen ingevallen buik vertoont en ook goed op kleur is.
- 3 Vraag de verkoper om de vis te voeren en kijk goed of deze vervolgens goed eet.
- 4 Laat lusteloze vissen die 'rondhangen' in de verkoopbak voor wat ze zijn.
- 5 Laat hoe klein ze ook zijn, de aangekochte vissen apart verpakken.

een quarantainebak? De voorstanders van quarantaine zullen dit mij niet in dank afnemen, maar mijn ervaring is dat het plaatsen in een quarantainebak vaak uitloopt op een fiasco. Het is voor een doorsnee hobbyist gewoon te moeilijk om

De Koraalduivel pakt alles wat in zijn grote bek past.

een ruim en volledig functionerend systeem op te zetten en een goede quarantainebak zal om de komst van vissen op te vangen dus voor handen moeten zijn in de vorm van een volledig ingelopen systeem, dat de belasting van vis meteen aan kan. Een vis die in een verder kale bak wordt ondergebracht, zal daarvan absoluut niet gelukkiger worden. Eigenlijk komt het er dan dus op neer dat er twee volledig ingerichte aquaria dienen te worden gehouden, waarvan er eentje het grootste deel van de tijd onbewoond is.

DRUPPELMETHODE

Zeevissen zijn in de regel aanzienlijk gevoeliger dan tropische zoetwatervissen. Deze stelling is makkelijk te verklaren, als je het verschil in leefomgeving bekijkt. De zeevissen worden immers omgeven door een enorme buffer aan zeewater, die alleen al door die massa veel stabiel is op gebied van alle parameters. Zeevissen zijn dus minder gewend aan wisselingen. Dat brengt me dan meteen op de beste wijze van over-

zetten: de druppelmethode. Nadat we vis met zak en al een half uur in het aquarium hebben laten 'drijven', wordt de vis nog steeds in die plastic zak in een emmer of grote kom op de grond gezet. Met een luchtslang vanuit het aquarium met daarop of tussen een kraantje of klem laten we vervolgens de geopende plastic zak in een langzaam tempo vol druppelen met water vanuit het aquarium. Als je met tussenpozen met behulp van een beker het te veel aan water weer terug schept in het aquarium (of weggooit) went de nieuwe aanwinst langzaam aan het water met de voor hem nieuwe parameters. Doe je dit niet en laat je de vis direct los in zijn of haar nieuwe omgeving, dan leidt dat tot een enorme 'omgevingsschok', met alle gevolgen van dien. Deze druppelmethode is overigens ook sterk gewenst voor nakweekdieren, die al veel beter zijn aangepast aan onze aquariumomstandigheden.

RIFAQUARIUM

Terug naar onze top tien. Van zelfsprekend is het zogenoemde rifaqua-

rium de meest gehouden vorm van zeeaquaria. Vroeger lag dat anders, maar tegenwoordig zijn de daarin eveneens benodigde 'lagere' dieren ook prima houdbaar en kiest niet alleen de specialist, maar ook de liefhebber massaal voor deze combinatie. Mijn top tien is dan ook gebaseerd op in een dergelijk rifaquarium houdbare soorten.

Van die echte 'visbakken', met dood koraal of opvulsteen, zie je veel minder. Ik bedoel daarmee dus zeeaquaria met vissen die de lagere dieren en hun andere medebewoners zouden consumeren. **Koraalduivels** (*Pterois volitans*) zijn hiervan een goed voorbeeld. Dat zijn prachtige vissen, die de koralen met rust laten, maar op de duur alle kleinere en ook middelgrote vissen opeten. Uitzonderingen zijn er echter ook, zoals bijvoorbeeld de **trekkervis** (*Odonus niger*) die op zich niet specifiek in zo'n rifaquarium hoeft te worden gehouden, maar zich daar over het algemeen ook heel beschaafd gedraagt. Vissen daarentegen die een speciaal aquarium nodig hebben, zoals de eerder genoemde koraalduivels, koffervissen en papegaaivissen vallen wat mij betreft buiten de top 10. En dat is dus niet wegens hun bekendheid, want wie kent de schitterende koraalduivel nu niet...

Deze top tien heb ik geschreven voor de starter en ik heb mij dus niet gericht op het verstrekken van zoveel mogelijk wetenschappelijk feiten. Die zijn desgewenst op te zoeken in allerlei specialistische literatuur, maar natuurlijk ook heel goed te googlen. Ik beperk me in de portretjes van de volgende 10 soorten dus tot hun uiterlijke kenmerken, algemene gedrag en houdbaarheid in ons zeeaquarium.

Tropische zeevissen hebben prachtige, sprankelende kleuren en zijn ook nog eens afwisselend in gedrag en vorm. Dit maakt ze tot gewilde aquariumvissen.

Aan ons de verantwoordelijkheid om ze goed te verzorgen. Voorkom fouten, neem de tijd, lees je goed in. Alleen dan zullen we jaren lang plezier beleven aan onze vissen!

Hans Bronk
Foto's: Fish Life

1

1 **Chromis viridis**. Dit blauw groene **juffertje** is een van de weinige echte scholenvissen die geschikt zijn voor een niet te groot huiskameraquarium. Het prachtige juffertje is binnen haar familie namelijk de enige die zich niet op een of andere manier misdraagt en territoriumgevoelig is. Deze prachtige visjes zijn eenvoudig te gewennen aan zowel diepvries- als droogvoer, maar daarbij dient er wel voor worden gezorgd dat ze voldoende eten. Na acclimatiseren is het juffertje een sterke en goede aanwinst. Houd minimaal vijf tot zeven exemplaren, want dan pas komen ze in een schoolje goed tot hun recht.

2

2 **Amphiprion ocellaris**. Het **anemoonvisje** is met zijn typische manier van zwemmen en de symbiose die hij aangaat met een anemoon, de vis die voor menig zeeaquariaan het begin van deze mooie hobby kenmerkte. Deze vissen kunnen een hoge leeftijd bereiken, worden volop nagekweekt en zijn in verschillende kleurslagen te verkrijgen. Ze dienen absoluut per paartje te worden gehouden, jonge dieren vormen zelf een koppel. De voorplanting, de ijverigheid en zorg voor hun nakomelingen is een lust voor het oog. In dit broedstadium zijn de ouderdieren wel territoriaal. Anemoonvisjes zijn makkelijke eters en verdienen als symbool voor het zeeaquarium een hoge klassering op onze top tien.

3

3 **Zebrasoma flavescens**. Geler dan geel is de **gele doktersvis** en dat maakt deze soort tot een opvallende verschijning. De doktersvis heeft zijn naam te danken aan de 'scalpels' bij zijn staartvin. Het is een uitstekende algeneter, die zich door het hele aquarium laat zien. Als ze gelijktijdig worden uitgezet, zijn ze in het wat grotere zeeaquarium prima te houden met meerdere exemplaren. Deze soort kan zoals alle doktersvissen in het begin wat gevoelig zijn voor de ziekte stip. Groenvoer is een must voor deze verder sterke doktersvis, waaraan je jarenlang veel plezier kunt beleven.

4

4 **Synchiropus splendidus**. Vernoemd naar de kleurige gewaden van de oude Chinese hoogwaardigheidsbekleders is de **mandarijnvis** in alle opzichten een aparte verschijning. Als een helikopter zwemt dit pitvisje door het aquarium. Deze soort altijd in de buurt van het levende steen te vinden, waar hij zijn kostje bij elkaar scharrelt. Tegenwoordig ook als nakweek te koop, is dit uitermate fraaie visje succesvoller te wennen aan het aquariumleven. Wildvang dieren zijn over het algemeen moeilijk aan diepvriesvoer te wennen en zijn derhalve alleen geschikt voor een volledig ingedraaid aquariumsysteem met veel levendsteen. Als voer is de eenvoudige te kweken artemia (het pekelkreeftje) vaak de sleutel tot succes.

5

5 **Salaria fasciatus**. Deze **blenny** is bijna mooi van lelijkheid; met die gekke pluimen op zijn kop is deze bodembewoner nu niet echt moeders mooiste. Deze grappige blenny wordt in de volksmond ook wel Henkie genoemd. Het is een ideale algenbestrijder en het visje graast zijn buik letterlijk en figuurlijk helemaal rond. De keerkant hierbij is dat hij, als hij zijn opruimwerk eenmaal heeft gedaan en hem vervolgens geen alternatief voedsel wordt aangeboden, vervolgens zal vermageren en op den duur uithongeren. Uitzonderingen kunnen wat knorrig zijn tegen andere bewoners, maar de meeste Henkie's zijn beslist een leuke aanwinst voor het rifaquarium.

6

6 *Centropyge loriculus*. De **rode dwergkeizer** springt er met zijn felle kleuren meteen uit. Dit bewegelijke visje is overal door het aquarium te vinden. Over of hij al dan niet volledig 'rifsafe' is, verschillen de meningen. Ik geef hem met zijn fraaie verschijning graag het voordeel van de twijfel. De rode dwergkeizer is altijd druk met nippen aan de levende stenen, waarbij sommige dus ook wel eens aan de lagere dieren zelf lijken te knagen. Ze hebben naast diepvriesvoer en droogvoer ook groenvoer nodig. Op langer termijn is dit wellicht niet de makkelijkste soort uit de top tien, maar beslist een van de mooiste.

7

7 *Gramma loreto*. Het dwergbaarsje **koningsgramma** is een van mijn favorieten en een van de mooiste gekleurde vissen. Met zijn kersrode/ paarse voorkant en gele achterkant is het absoluut een plaatje om te zien. Daarbij is het karakter ook nog eens heel plezierig en in wat ruimere zeeaquaria zijn ze dan ook goed per paar te houden. Deze manier van houden geeft natuurlijk een veel beter zicht op hun natuurlijke gedrag. Van deze dwergbaarsjes zijn steeds meer nakweek exemplaren te koop en deze eten na gewinning bijna alles. Ook zijn er meldingen dat ze borstelwormen eten en dat is echt meegenomen. Kortom: een echte aanrader.

8

8 *Siganus vulpinus*. De **vossekopvis** behoort tot de konijnvissen en is een goede algeneter, die zelfs die vervelende nitraatbolletjes (algenbollen die een ware plaag kunnen worden) kabouter maakt. Het is een makkelijke vis, die behoorlijk groot wordt. De vossekopvis is goed herkenbaar door de combinatie van de aparte zwart witte kopsnuit en het gele achterlijf. Deze soort wil zeker op latere leeftijd wel eens aan de lagere dieren nippen. Pas overigens op voor de giftige stekels op zijn rug!

9

9 *Pseudocheilinus hexataenia*. In het aquarium kan de **zesstreep lipvis** of **pyamalipvis** het beste solitair worden gehouden. Dit prachtig gekleurde visje, waarvan de strepen zelfs over de ogen doorlopen, is namelijk agressief naar soortgenoten. Hij jaagt rond het levendsteen naar minuscule kleine prooidieren en kan ook nog eens bij platwormproblemen worden ingezet. Een zeer sterke beginners vis, die ook nog eens uitermate nuttig is bij het plantsoenonderhoud in het rifaquarium.

10

10 *Paracanthurus hepatus*. Deze **Picasso doktervis** heeft veel zwemruimte nodig. Het lichaam is koningsblauw, met een gele staart die als op een schilderspalet nog eens extra is versierd met zwarte banen. Deze soort wordt vaak als solitair gehouden, maar is in de echt grotere aquaria zeker ook in een kleine school te huisvesten. Het zijn grote eters en snelle groeiers, die absoluut ook groenvoer moet krijgen. De Picasso dokter staat bekend om zijn stipgevoeligheid. Na acclimatiseren is het desondanks een sterke aanwinst, mits het aquarium groot genoeg is.